NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V sredo 31. marca (ranoživna) 1852. *List* **26.**

Narodska pesmica iz Poljan od Kupe.

Zapisal kakor čul Marko Kobé.

Volitva.

Spava Janko pod jablanko,
Mimo grejo tri devojke,
Med sabo se spominjajo:
Kaj bi ktera naj volela.
Govorila naj stareja:
Ja bi pasac naj voléla;
Govorila za nju srednja:
Ja bi prstan naj voléla;
Govorila je naj mlaja:
Ja bi Janka naj voléla.
Ti boš pasac razderala,
Ti pa prstan pogubila;
Ja bum Janka obljubila.
Janko razmè pogovore;
Hitro skoči, konja spusti:
„Htera vlovi vranca konja,
Ta bu moja draga ljuba“.
Klicala ga naj starja:
„Na ti, konjič, zobi zobat!“
Ona bliže — vranac dalje.
Za nju srednja ga je zvala:
„Na ti, konjič, zobi zobat!“
Ona bliže — vranac dalje.
Klicala ga je naj mlaja:
„Na ti konjič dve jabuke!“
Ona dalje — vranac bliže.
Vlovila je vranca konja,
Obljubila svoj'ga Janka.

Voléti ali nar raji imeti; — pasac, pas.

Kmetijske skušnje.

(*Spet en pomoček za krompir*) se naznani v Dunajskim časniku „Volksbote“. Za njivo take velikosti, da se 2 mernika rèží na njo posejeta, se vzame 2 mernika peska in 3 funte železniga vitriola (Eisenvitriol), ki se v štacuni kupi in se v drobno štupo stolče, potem s peskam dobro pomeša. Po tem se ta mešanca poseje po njivi tako, kakor da bi se žito sejalo. Na to se prec podorje in krompir sadí. Zna se pa tudi imenovana mešanca na že vsajeni krompir poštupati, tode takrat se 1 funt vitriola več potrebuje, zato ker ga več na verhu ostane. 1 funt železniga vitriola veljá pri nas 4 ali 5 krajc. — Pomoček je dober kup; poskusimo ga, škodovati tudi ne more; marveč je vsaka sol dober gnoj, če ne eni pa drugi setvi. Naznanovavec tega pomočka pravi, da krompir potem lepo rase in se ga gnjilina ne prime (?). J. P.

(*Da stare drevesa spet rodé*). Stare drevesa se zamorejo pomladiti, ako se zemlja krog korenin drevesa krog in krog dobro s soljo posuje.

(*Vsako živinče, ko storí*) ima veliko žejo, in ako se mu merzle vode da, večkrat zbolí. Zato živinorejniki bolj pametno delajo, da kravi, kobili, ovci itd., koj ko storí, dajo mlačne vode, v ktero denejo nekoliko preš ali mekín, da pije, kolikor se ji ljubi; ponudi se ji piti kake dvakrat. To tolaži žejo, tudi živino okrepča, in tudi za mleko je dobro.

(*Ako se stebla zrelega boba, graha ali druzega sočivja na jesen 4 palce od tal odrežejo*) potem z gnojem pokrijejo in spomladi odgernejo, veliko lepše začnejo poganjati in dvakrat več rodé, kakor ko bi se bob, grah itd. sejal.

(*Kako deteljo sušiti*). Ko se detelja pokosí, naj se kmalo v sklade tako zloží, da na vsak sklad detelje sklad slame pride. Tako se detelja posuší, brez da bi se kaj pokvarila, slama pa dobí prijetin duh tako, da jo živina potem prav rada jé.

(*Pšenico, ječmen in oves je bolje mesca rošnika ali maliga serpana sejati*) — pravijo nekteri Francoski kmetovavci — kakor jeseni ali spomladi. Taka vsev se zamore večkrat do jeseni pokositi, ki je dobra za mervo; drugo leto pa iz tega zraste lepo žito, ki obilo žetev da.

Glas o škodljivosti žganja.

Vsaka reč nezmerno vživana je škodljiva, — ni pa rečí, ki bi bila bolj škodljíva kakor je žganje, ako ga človek pije vsak dan, ali le včasih pa takrat nezmerno, ali že o mladih letih. Žganje je močen vinsk cvet, ki čeravno z vodo zmešan tako prešíne vse ude in vso kri človeka, kakor vsaka druga strupena reč, s ktero ima nar veči enakost, ker tudi strup, ki življenje spodkopuje ali clo mahoma končá, zamore v rokah zvedeniga zdravnika in ob pravim času dobro zdravílo biti.

Ravno taka je z žganjem. Če zdelan postaran človek za zajterk ob hudim delu majhin kozarček žganja povžije, mu ono podrega oslabljene čutnice in jih poživí, da se zdelani starček bolj močniga čuti, — kakor hitro pa žganje večkrat na dan pije ali če ga na enkrat čez mero vséka, je pa preč ob moč, žganje mu čutnice tako zdraži, da poslednjič še ob to malo moč pride in se celò tresti začnè.

Ako se pa clo že mlaji človek žganja loti, mu je vsaka kaplja strup, ki iz začetka bolj na skrivnim in po tatinsko svojo strupeno moč v truplu širi, dokler se očitne znamnja ne pokažejo.

Tudi vsaka druga pijača, ki ima lastnost v sebi človeka vpijaniti, pripelje sčasoma ali pa tudi mahoma hude nasledke, — vunder tako kmalo, tako gotovo, tako hudo nobena druga kot žganje, zato, ker nobena druga nima toliko vinskiga cveta v sebi, kot žganje, ki je po večim delu čist cvet. Prijatel čuj! kaj žganje dela, ako v kaki skledi z ognjem do njega prideš — vžgè se ti in gorí. Naj ti bo to očiten dokaz: kaj tudi v životu dela; če ne gorí, pa saj tlí, dokler se pijanec posuší.

Tudi žganje je božji dar, tudi žganje mora biti na svetu za mnoge fabrike in zdravila, — ali zoper žganje kot navadno vsakdanjo pijačo, kakor se žalibog! sedanji čas vedno bolj vživa, mora sleherni, ki svoj narod ljubi, svoj glas povzdigniti. Vém dobro, da je tak glas večidel le glas vpijočiga v pušavi, posebno ob letinah, ko se malo vina pridela in je zavoljo tega vino drago, žganje pa dober kup — vunder ne smé ljudomil človek jenjati svariti in svoj glas povzdigovati, ne da bi zmirjal pijance, kterim je vsaka beseda le bob v steno, ampak da odkriva škodljive lastnosti žganjíce in poduči tiste, ki se še podučiti dajo in celò ne vějo, da je žganjíca strupenica.

Ne morem pa tega nauka svojim rojakam boljši na serce položiti, kakor so ga ljudomili knezoškof Lavantinski škof v svojim „duhovsko-pastirskim glasu, velike nesreče varovati ljube Slovence na Štajarskem“ izustili po svoji navadni prijetni besedi. Iz tega „glasa“ bom toliko povzel, kolikor v moj namen sega, razodeti vsim svojim dragim rojakam škodljivost žganja. Komur je za srečo svojih rojakov mar, naj posluša in pripoveduje krog in krog, kar je slišal:

1. Žganje oboža ljudi, — cele rodbine, stariše in otroke nesrečne storí; žganje bo grob domačije, ktere se prime. Le poglejte pijanca, kako se njemu, njegovi ženi in otrokam godí, ki žganje pijejo! Pijanc vès bled, alj pa ko kuhan rak, raztergan okolj hodi in zadnji pertič prodá, de ga na žganju zapije; njegova žena nima kaj kuhati; njegovi otroci nimajo jesti, ne kaj obleči. Naj več družin zavolj pijanosti nesrečnih po svetu za kruham gre, naj več kmetij po pijancih na boben pride. Skoz pijanost oboža pijanc, žena, otroci, in vsi, kteri mu kaj posodijo, zgubijo; pri pijancu tudi kerčmar zgubí, kteri mu preveč na vup daja. Srenja mora poslednič pijanca rediti in njegovim nesrečnim otrokam za kruh skerbeti.

Pijanc noče delati, in v kratkem tudi ne more, zakaj žganje mu ude oslabí in trupla moč sneda, kakor kukic alj knaver (červ) čerstvo drevó. Rokodel, žganopivc, se tako zlo trese, de ni delati v stanu, dokler ne pije. Po piji en časek še komara, pa kmalo zopet oslabí. Gospodinja žganja vajena se tako zdela, de za drugo ni, kakor de pije. Dopolnijo se žganopivcam besede svetiga Duha, ki pravi: „Kdo kliče jomene? Kdo ječí in izdihuje? Kdo se prepira? Kdo ima zatekle očí? Tisti, ki cele nočí kozarc za kozarcom poluskajo. Taka pijača zlo milo teče po gerlu, poslednjič pa pikne ko gad, in rani ko strupna kača“.

Ne recite: Žganje nam daja novo moč, in nas za delo oživí. Ta beseda je goljufna in gerda laž. Žganopivcu se godí kakor bolniku v legru (vročinski bolezni). Tudi bolnik je v ognenci močen, in po dva možka mu večkrat nista kos. Pa hitro po taki nezdravi moči bolnik na smert oslabí, in po cele mesence dni veliko slaboto občuti, ako ne umerje. Pogoje ko se človek žganja napije, poprej oslabí. Lenoba, vboštvo in pa kup dolgov je žganopivcov navadno tovarštvo. Njih časna sreča gre rakovo pot; pa tudi večna sreča jim umira.

(Dalje sledí.)

Pravoznanske pisma.

5. pismo.

Da se zatožencu zagovornik pripustí, je le pravična reč, ker obdolžen biti in pa kriv biti ní vselej eno.

Zagovornik je pa zatožencu toliko potrebniši, ker temu navadno pravoznanske ravníla niso znane, ker je v zapertji od vsega sveta ločen, se tedaj nikjer posvetovati ne more, in marsikteri tudi v tacih okoljšinah vès preplašen potrebno zavednost zgubí. Zagovornik je tedaj tacemu zvest svetovavec, je pa tudi služabnik postave, — in iz te dvojne razmere izvirajo pravíce in dolžnosti zagovornika.

Zagovornika častitljiva naloga je zatoženca, ki morebiti le zavolj nesrečnih zoper njega govorečih okoljšin za krivega veljá, brez da bi bil zares kriv, krivde in kazni oprostiti, — pri tacem pa, ki je bil kriv spoznan, si on prizadeva, da se mu huji kazin ne odmeri, kakor jo je po postavi zaslužil. Zagovornika opravilo je tedaj vse zvesto preiskati in zvediti, kar v brambo zatoženca govorí, naj že bo to v obdolženem djanju, v osebi zatoženca, ali v pravdi sami, — in po vsih teh potih zvedene zlajšave sodnikom odkritoserčno razodeti, — ob kratkem rečeno: njegovo sveto opravilo je soglasno z deržavnim pravdnikom in preiskavnim sodnikom resníco odkriti in pravici zadostiti. Zato mu je pripušeno zatožbine pisma in vse sodniške akte pregledati, se z zatožencom pogovoriti in scer tudi zunej sodnije vse zvediti, kar mu služi v razjasnjenje dotične kazenske pravde.

Če pa hvalim to lepo nalogo zagovornikov, po kteri se za sveto pravíco vsacega, naj bo kdor koli, poganjati imajo, — pa ne da bi hvalil tacih zagovornikov, ki si prizadevajo z blišobnimi govoricami sodnikom glavo zmešati in serce omamiti, ali z zvijačami sveto resníco in pravo prevreči, — ne hvalim tacih, ki zoper svojo vést vsako hudodelstvo zagovarjajo in si hudiču samemu prizadevajo podobo angelja dati — ali clo tacih, ki se zoper svojo vést ne sramujejo zatoženču prigovarjati, da naj terdovratno tají in skuje mnoge laží, oprostiti se krivde in kazni. Če bi utegnil kak zagovornik s tacem brezvestnim ravnanjem si hvale in slave iskati, ne zasluži več častitljivega imena zagovornika, šlo bi mu ime tovarša hudodelnika.

Po zagovarjanju si krivičnemu odmerjena kazin še le pridobí vesoljno zaupanje, saj je sedaj vsakdo prepričan, da je pravična, ker je tudi nar krepkejši zagovarjanje odverniti ni bilo v stanu.

Temu le še to pristavim, da je naloga zagovornika vedno le ena in ravno taista, — da se pa vunder zagovornik drugači mora obnašati pred porotniki, drugači pa pred zboram zvedenih sodnikov, vsak lahko razume.

Iz tega, kar sim dosihmal povedal, je očividna visoka pomemba zatožbine ravnave, ki se v pravdi teških hudodelstev še na višji imenitnost povzdigne.

Pri nas veljá po sedanjim redu kazenske pravde zatožbina ravnava ne le pri teških hudodelstvih, temuč tudi pri pristopkih in pregreških. Po cesarskim patentu od 31. grudna l. l. ima zatožbina ravnava po pričakovanem redu kazenske pravde le pri teških hudodelstvih, pri hudodelstvih in pri tistih pregreških veljati, ki so izročeni okrajnim kolegialnim sodnijam; pri manjših ka-

zinskih rečéh, ki spadajo v oblast okrajnih sodnij, je preiskavna skrivna ravnava vpeljana.

Ogled po svetu.

(Vinski pridelk). — V celem austrianskem cesarstvu se pridela na leto krog 40 milionov veder vina, in sicer: na Laškim 2,076.000 veder, v Austrii 200.000, na Erdeljskem 1,500.000, na Štajarskem 1,366.000, Dalmatinskem 1,188.000, Tiroljskem 796.000, Moravskem 365.000, Krajnskem, Goriškem in Teržaškem 354.000, na Českem 49.000, skupej 9,696.000, na Ogerskem pa 28 milionov veder, tedaj trikrat toliko, kakor v vsih drugih deželah našega cesarstva.

(Kupčijstvo v Terstu). — V Terst se je pripeljalo v letu 1842 za 78 milionov in 309.000 gold. blaga, v letu 1851 pa za 122 milionov gold., tedaj za 44 milionov gold. več od leta 1842. Na tuje je šlo iz Tersta blaga v letu 1842 za 60 mil. 527.000 gold., v letu 1851 pa za 96 mil. gold.; tedaj za 36 milionov več od leta 1842. Iz tega se očitno vidi, kako kupčija v Terstu napreduje.

(Zgodovina tobaka). — Tobak so pripeljali v letu 1559 v Europo in le kmalo se je tako razširil, da se ga je posebno veliko porabilo. Vlade, misleče, da je zdravju škodljiv, so ga prepovedale. Na Francoskem je bil prepovedan 1575. Angleški kralj Jakob I. je sam knjigo zoper puhanje tobaka pisal, kterega sta tudi papež in bernski senat ostro prepovedala; ruski car je dal vsim, ki so ga vohali (šnofali), nose odrezati, Muhamed IV. in šah perzianski sta ga puhati (piti) pod smertno kaznijo prepovedala. Temu vkljub se je vendar le vedno bolj razširjeval po vsih deželah tako, da se je že v letu 1670 v zgornji Austrii samoprodaja tobaka napravila. Na Francoskem se je 4 leta pozneje vstanovila samoprodaja, namreč leta 1674. V letu 1849 je na Francoskem nesla samoprodaja 86 milionov frankov.

(Najštarejši keršanski samostan (klošter) — je samostan Manglis na Kavkazu, kterega je Konstantin velki 324 po Kristusovem rojstvu sozidal. Kavkaz je velika gora na meji Europe in Azie med černim in kaspiskim morjem; le dve nevarni soteski (Engpässe) peljete čez-njo.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Vseslovanskega slovnika g. Šumavskega se pervi zvezek natiskuje, ki bo perve dni mesca aprila na svitlo dan.

* V Pragi je ravno v natisu „Krasoréčnik“ od g. prof. Rozum-a sostavljen. Namenjen je posebno za bolj odraslo šolsko mladost.

* V Prago se pričakuje iz Pariza kamnopisni obraz Premisla Otokarja II. od českega umetnika Jaroslava Čermak-a.

* Profesor Šembera je spisal sostavek o narečjih in podnarečjih česko-slovenskih, kakor uvod k uku o zgodovini jezika in slovstva českega.

* Češki pesnik, g. Hajniš, pripravlja za tisk zvezek pesem raznega zapopadka. — Pesme gospoda Tiche-a se pa že tiskajo in bodo skoraj na svitlo prišle.

* G. dr. Kodym je spisal prav po domače v českem jeziku knjigo pod naslovom: „Zdravoveda“ ali „najlepši způsob, jak by člověk sveho života ve zdravi a vesele vžiti a dlouheho veku dosahnouti mohl“.

* V Pragi je prišla na svitlo knjižica pod naslovom: „Povidky pro dospělejši mladež od Dragotina Škoda; velja le 10 kr.

* Časopis „Czas“ naznani, da se v Krakovem trudijo osnovati društvo krasnih umetnost, kakor je v Pragi, na Dunaji in v Peštu. Vodilo tega društva je že sostavljeno in vladi v poterjenje poslano.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Bosnie se v „Teržaški časnik“ piše: Novi vezír Velieddin Paša je došel v Sarajevo; vstrašil se je nad strašnim stanam jetnišnic in nad revnim stanam zapertih, zavolj kteriga jih je o 2 mescih okoli 50 pomerlo. Frančiškana Jukič-a, ki je v ječi obnorel, so prenesli v bolnišnico, kjer si je hotel 3. dan vrat odrezati, vunder so o pravim času še njegov namen zapazili in ga smerti rešili. Vse, kar se od panslavizma in od vseslovanskih prekucij govorí, je čisto izmišljena reč; vlada ni nič od tega zasledila, čeravno pravi, da zavolj tega ondašnje kristjane zapéra. M. Radulović-a, moža iz ene nar imenitniših hiš v Bosni, tudi v Terstu dobro znaniga, so Turki v ječo vergli z izgovoram, da ima medaljo, ktero je od našiga cesarja „za pohvalo in v dar svojiga vseslovanskiga prizadevanja v Bosni“ prejel!!! 3 tedne so ga imeli v ječi, dokler so zvedili, da medalja ni nič druziga, kot 4 cekine tešk zlat, kakoršniga vsaka bogateji žena v Bosni za vratam nosi. Vsak Austrian sploh veljá Turkam za panslavista in rogovileža, ki hoče Bosnio spodriniti. Vse povelja gredo le od Omer Paša-ta; od pravíce tukaj ni duha ne sluha. Ni davnej kar je bil v Ivinici nek kristjan na podplate tako grozovito tepen, da mu je troje perstov odpadlo; pozneje je bil nedolžen spoznan. — Tako žalosten je stan kristianov v Bosni, ki se pod imenam panslavizma tako strašno mučijo! Oj reveži Slovani!

Iz Ljubljane. Poslednji zbor mestniga odbora je bil imeniten zavolj mnozih važnih pomenkov in sklepov. Visoko deželno poglavarstvo je razodelo odboru, da bo potreba pokornišnicolenúhov (Zwangsarbeitshaus), ktera je v letu 1849 tudi jetnišnica (Strafhaus) postala, razširiti, ker ima vlada namen, da bi tukaj stanovitna jetnišnica ostala, namest poprejšnje na Ljublj. gradu, ki je sedaj v oblasti vojaški in ima tako tudi ostati. V razširjenje jetnišnice je pa treba, da mesto ondi svojiga bližnjiga zemljiša 628 □ sežnjev v ta namen prepustí, in da se mesníce prestavijo. Odbor je dovolil oboje, ker je vlada povoljnost razodela, ji prepušeno zemljiše po cenitvi odkupiti in k prestavi mesníc tudi v denarju pripomoči, ktere se bojo prestavile ali na Ljubljanici ali pa v Gruberjev kanal, če bo ponižan in z vodo dovelj preskerbljen; dokler pa še na sedanjim mestu ostanejo, se ima nad potrebno snažnostjo ojstro čuti in berž vse odverniti, kar je zoper njo. Po namenu vlade ima prihodnja jetnišnica tako obširna biti, da bo 300 jetnikov v nji prostor imelo (sedaj jih je 209), pokorivna delavnišnica pa za 50—60 lenúhov (sedaj jih je 43). Zdej se plačuje iz cesarske kase 1800 fl. v deželno kaso za najemšino tistih ječ in sob, ki se v tem poslopji za jetnike potrebujejo; kar bo po tem vlada za stanovitno jetnišnico od tega poslopja v posestvo vzela, bo povernila deželni kasi, iz ktere je bila delavnišnica zidana, za nove zidanja so pa stroški na 60.000 fl. prevdarjeni iz cesarske kase, v ktero bojo tudi Korošci za svoje jetnike plačevali, ki se bojo prihodnjič spet na Krajnsko v zapor pošiljali. — Gosp. Ambrož je dalje naznanil odboru pritožbo mestnikov, ki imajo svoje zemljiša na mahu (Morast) in ki mo-

rajo mostníno na zidanim mostu plačevati, ako se ne peljejo na lojtrah na svoje posestvo, čeravno leží na mestni zemlji. Odbor je enoglasno to pritožbo pravično spoznal *) in obžaloval, da se ravno tistim posestnikam kmetovanje ovéra, ki celimu mestu v prid zemljiša na močirnim mahu s tolikimi stroški obdelujejo, kakor gotovo nikjer drugod, — ter je sklenul to pritožbo vis. deželnimu poglavarstvu z živo prošnjo predložiti: naj bi jo blagovolilo vis. ministerstvu denarstva podati, da se imenovana mostnína za posestnike iz mesta odpravi; mestna kasa pa je pri volji, zidani most, kadar bo potreba, popravljati. — Dalje je sklenul odbor vis. deželnimu poglavarstvu prošnjo predložiti: naj bi se cestnína v Kravji Dolini odpravila, ker cesta od broda pri Savi v Dolu noter do Št. Peterškiga predmestja ni cesarska cesta; v izvedenje tega pa naj vis. deželno poglavarstvo določi preiskavno komisijo. Če cesta ni cesarska, ne gré tedaj mostníne odrajtovati; in ker se sedaj stroški za popravo ceste po Št. Peterškim predmestji iz cesarske kase plačujejo, hoče prihodnjič mesto to reč prevzeti, ako se mostnína odpravi. — Dalje je bilo sklenjeno, stroške, ktere bojo letos pasje zadeve mestni kasi prizadjale, na lastnike psov razdeliti; po tem pride za vsaciga psa letos 40 krajc. plačati; vsak lastnik bo tedaj mogel 40 krajc. odrajtati, in ko to pèsníno odrajta, prejme kositarjasto marko, ktera se psú na vratnik pripnè in je konjedercu znamnje, da je psnína odrajtana; če brez te marke ali brez torbe (ktero morajo psi na ulicah po ukazu vis. deželniga poglavarstva prihodnjič zmiraj imeti) konjederc komú psa vzame, ga bo zamogel o 3 dneh pri konjedercu scer rešiti, pa 1 fl. za rešitev plačati; ta denar pride tudi v pasjo kaso, iz ktere bo konjederc za 2 hlapca, ki imata pse loviti, vsako leto 120 fl. dobival. Magistratu je oznanjenih sedaj 538 psov, ki so v Ljubljani, — pa jih je gotovo več.

Iz Ljubljane. Magistrat je te dni veselo novíco Ljubljančanam naznanil, da letos ne potrebuje nobeniga rekruta, ker število tistih 40 novíncov, ki jih je imelo letos Ljubljansko mesto odrajtati, je dopolnjeno s prostovoljci in pa tistimi, ki jih je magistrat že poprej oddal. Tudi za prihodnje leto jih ima že 36 na dobro, večidel prostovoljcov, kar je očitno znamnje, da Ljubljančanov ni treba s silo v vojaški stan goniti, ampak da je dosti tacih, ki prostovoljno radi grejo.

Iz Ljubljane. Pretekli četertek opoldne je tukajšna streliška družba s spodobno slovesnostjo vverstila podobo svojiga bivšiga vodja, gosp. Janeza Baumgartner-ja podobam poprejšnjih vodjev tega mestianskiga društva, ktero po rajncim mnogozasluženim mestnim poglavarju g. Janezu Hradecki-tu smerti rešeno se je poslednji čas spet prav čversto oživilo. Kakor je pri vsih mestnih napravah g. Baumgartner vselej eden izmed pervih djanskih pripomočnikov, tako si je tudi za streliško društvo po vsi svoji moči prizadeval. Da bi se tedaj njega podoba vredno vverstila njegovim prednikam, jo je sedanji nadčelnik strelcov g. Anton Galle po našim umetniku g. Stroj-u lično napraviti dal, in na Marie oznanjenja praznik se je vpričo mnogih družbinikov vverstila podobam poprejšnjih vodjev v dvorani strelišča, pri kteri priliki je njegov naslednik, sedanji vodja tega društva g. Miha Ambrož besedo poprijel in v kratkim pa serčnim govoru spominek postavil verlimu možu. — Gosp. dr. Tušar, dosihmal začasni gimnazialni učenik v Ljubljani, je za praviga učenika poterjen.

*) Česar so tudi že »Novice« omenile v 11. in 13. listu. Vred.

Novičar iz mnogih krajev.

Po cesarskim sklepu od 13. marca se imajo noter do nove županijske postave volitve županov na deželi okrajnim poglavarstvam, v mestih pa kresijnim ali deželnim poglavarstvam v poterjenje predložiti razun tistih, ktere imajo cesar sami poterditi. — 29. marca je bilo na Dunaji spet za 5 milionov gold. obrestnih bankovcov deržavne zaloge očitno sožganih. — Iz Dunaja se piše, da bankovci deržavniga zaklada po 10 gold. pridejo konec tega leta ob veljavnost. — Dunajske novíce pišejo, da vès tisti strah, ki so ga imele austrianske fabrike in obertnije zavolj noviga cola, po kterim so mislile, da bo privrélo berž na kupe ptujiga blaga iz vunanjih dežel, je dosihmal čisto prazin strah. — Pot za železnico iz Marburga v Celjovec bojo začeli prihodnji mesec zaznamovati. — V Gradcu je dala unidan policija nekiga 46 let stariga človeka zapreti, ki je že 30 let v ječah preživel. — Na Dunaji so za povodnjence mnogih dežel lanskiga leta dosihmal nabrali 16.364 fl. — Dunajska živinozdravilska učilnica pride pod vodstvo vojaškiga ministerstva. — Generalvikár škofa iz Indiane v severni Ameriki, rojen Štajarc, je došel v Austrio po katoljške duhovne za imenovano škofijo. — V nasim cesarstvu je zdaj 20 kmetijskih družb, ki imajo pa mnogo podružnic. Na celem Nemškem pa je zdaj čez 1000 kmetijskih družb. — Veliko se je jelo govoriti o napravi telegrafa iz Europe v Ameriko in prekopu medmorja Suez-a. Ker pa rudeče morje veliko sežnjev visokeje stojí kakor srednje morje, bi se morale zatvornice v prekopu napraviti, ker bi sicer rudeče morje v srednje naglo derlo, in Bog vé kakošne premembe napravilo. — Na Francoskim zapové nov ukaz predsednika, da imajo prihodnjič vse vladne rečí v rokah ministerstva biti, deželne in srenjske gospodarske rečí pa se imajo v oblast prefektam ali deželnim poglavarjem dati. — Unidan so zaperli v Parizu mnogo Ogrov in Nemcov, ki so v neki kavarnici shod imeli v zadevah prihodnjih prekucij. — Gnjilina krompirja je prignala ljudí na mnoge namestnike misliti. Tako priporoča nek časnik, naj bi se tistiga laškiga bôba poprijeli, ki se poroto imenuje, kteriga južni Amerikanci celo leto vsak dan vživajo in je prijetna in tečna jed; ta bob raste povsod rad in je sila rodoviten. (Kaj pa naš bob, ali je prav, da smo ga tako zanemarili? menimo, da ni prav). — V spodnji Austrii bojo letos večji kmetovavci manj krompirja sadili, ker se gnjiline bojé; bolj bojo pa za korenje, repo in zelje skerbeli. — Na vso moč priporočuje g. Jož. W. Flemming, c. k. davkini vradnik na Ogerskim, sibirsko repo, ktera se na nar slabji zemlji dobro obnaša in je tečen živež; séme se dobí dober kup pri Karlnu Römer-ju, tergovcu s semeni v Presburgu. — Kakošni sovražniki kristjanske vére so Turki, se vidi iz sledeče nesramne prigodbe, ki se Teržaškimu časniku piše: 22. svečana so praznovali ondašnji kristjani v Prevezi praznik svetnika Charalamposa; med tem vdari strela v neko turško cerkev (mošeo), da deloma pogorí. To je razkačilo že dolgo zaderževano jezo Turkov, da so zgrabili velik križ s podobo sv. odrešenika, ga namazali z mnogo nesnago, v blato vergli, in vsakiga memogredočiga kristjana primorali, da ga je mogel z nogama potaptati in na-nj pljuniti. Angleški konsul g. Skuter je bil pervi, ki je to nesramno hudobijo zapazil in se berž s pritožbo podal k Turški vladi, v kteri je terjal, naj se tako grozno razžaljenje vsiga kristjanstva spodobno kaznuje. Kaj se je potem zgodilo, se še ne vé.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*